

Mgr. Daniel Herman
ministr kultury

V Praze dne 28. listopadu 2016
Č.j.: MK 75372/2016 OLP

Rozhodnutí

Podle ustanovení § 152 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále též „správní řád“), jsem na základě rozkladu č.j. MMB/293327 ze dne 27. 7. 2016, který podalo Statutární město Brno, IČ: 44992785, se sídlem Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno. (dále též „podatel rozkladu“ nebo „účastník“), přezkoumal rozkladem napadené rozhodnutí Ministerstva kultury č.j. MK 41516/2016 OPP ze dne 27. 6. 2016 (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (dále též „zákon č. 20/1987 Sb.“), a správního řádu prohlašuje za kulturní památku areál bývalé káznice a věznice s kaplí Nanebevzetí Panny Marie, s pozemky p. č. 1 a p. č. 2/1, vše k. ú. Zábrdovice, Cejl 469/71 (budova bývalého zemského trestního soudu), Soudní 469/2, Bratislavská 249/68, okres Brno - město, Jihomoravský kraj (dále též „areál“). Ve smyslu § 27 odst. 1 písm. b) správního řádu je účastníkem řízení podatel rozkladu a dále společnost R.C.P.R. - Reality, s.r.o., IČ: 26946769, se sídlem Vrázova 1567/13, 616 00 Brno - Žabovřesky. Podle ustanovení § 152 odst. 5 písm. a), § 152 odst. 4 a § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu jsem na základě návrhu rozkladové komise, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, rozhodl

t a k t o :

**rozkladem napadené rozhodnutí Ministerstva kultury
č.j. MK 41516/2016 OPP ze dne 27. 6. 2016
s e m ě n í t a k , ž e j e h o v ý r o k o v á č á s t z n í n á s l e d o v n ě :**

„Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oba ve znění pozdějších předpisů, **p r o h l a š u j e** areál bývalé káznice a věznice s kaplí Nanebevzetí Panny Marie, s pozemky p. č. 1 a p. č. 2/1, vše k. ú. Zábrdovice, Cejl 469/71 (budova bývalého zemského trestního soudu), Soudní 469/2, Bratislavská 249/68, okres Brno - město, Jihomoravský kraj, za kulturní památku. V tomto řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, je účastníkem řízení: společnost R.C.P.R. – Reality, s. r. o., IČ: 26946769, se sídlem Vrázova 1567/13, 616 00 Brno – Žabovřesky a dále Statutární město

Brno, IČ: 44992785, se sídlem Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno. Nedílnou součástí výroku tohoto rozhodnutí je orientační zákres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy a padesát devět identifikačních fotografií kulturní památky.“

O d ů v o d n ě n í :

Rozkladem se jeho podatel domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci Ministerstvu k novému projednání, případně aby bylo napadené rozhodnutí změněno tak, že se předmětný areál prohlašuje za kulturní památku dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb., tj. nikoliv dle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb.

Ze správního spisu byly zjištěny následující podstatné skutečnosti:

Ministerstvo kultury obdrželo dne 12. 1. 2016 návrh Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, na prohlášení areálu bývalé káznice a věznice s kaplí Nanebevzetí Panny Marie, s pozemky p. č. 1 a p. č. 2/1, vše k. ú. Zábrdovice, Cejl 469/71, Soudní 469/2, Bratislavská 249/68, okres Brno - město, Jihomoravský kraj, za kulturní památku. Ministerstvo tento podnět vyhodnotilo a v uvedené věci zahájilo správní řízení.

V návrhu (podnětu) Národního památkového ústavu č.j. NPÚ-371/2464/2016 ze dne 12. 1. 2016 je k areálu uvedeno následující: „[...] Předmětná soustava objektů utváří městský blok vymezený ulicemi Cejl, Soudní a Bratislavská. Budovy stojí na dvou parcelních číslech (1 a 2/1) v katastrálním území Zábrdovice, tři popisná čísla souvisejí se třemi vchody z ulic (z Cejlu je přístupná trojkřídlá budova bývalého soudu, z ulice Soudní je možné vstoupit do ústřední a nejstarší části areálu a z Bratislavské je vchod do nejmladší úřední budovy). Patrové a dvoupatrové budovy jsou postaveny kolem čtyř pravoúhlých nádvoří. V jižní části areálu do ulice Cejl směřující trojkřídlý dvoupatrový blok má trojosé nárožní rizality, výraznou korunní římsu nesenou konzolami a trojdílný hlavní vchod s průjezdem. Vjezd na nádvoří z ulice Cejl je pravoúhlý, boční vstupy pro pěší mají půlkruhové záklenky lemované jednoduše profilovanou římsou. Hlavní jižní fasáda je jinak hladká a obsahuje celkem 21 pravoúhlých okenních os. Ze západu i z východu jsou k jižnímu křídlu přistavěny o patro nižší jednoosá křídla. Boční západní fasáda tohoto stavebně samostatného bloku je pětiosá a hladká. Hladké jsou rovněž dvorní fasády opatřené řadami okenních os. Pouze nad vjezdem je půlkruhový bosovaný záklenek - jediný pozůstatek původní bohatě členěné fasády. Veškeré okenní výplně jsou z počátku našeho století, dvoje vstupní dveře z ulice Cejl jsou z konce 19. nebo z počátku 20. století. Areál severně pokračuje nejstarší částí, kterou je pravoúhlý patrový blok postavený kolem dvou nádvoří. Na tuto část navazují dvě krátká křídla sahající až k ulici Bratislavská, mezi kterými je částečně dvoupatrové křídlo uzavírající celý areál od severu. Bývalá hlavní jižní fasáda otevřená nyní do jižního dvora při ulici Cejl má třináct os. V třetí ose od západu je v přízemí půlkruhově zaklenutý vjezd, v sedmé přízemní ose pravoúhlý vstup a v jedenácté přízemní ose opět půlkruhově zaklenutý vjezd. Všechny tyto původní vstupy jsou lemovány bosováním. Jinak je fasáda, až na jednoduchý sokl a profilovanou korunní římsu, hladká. Západní průčelí do ulice Soudní je až na korunní římsu hladké, v přízemí je celkem šestnáct nepravidelně rozmístěných os, které jsou přibližně dodrženy i v patře. Poslední tři osy na severu již náleží severnímu křídlu, které je o něco vyšší. Všechny otvory jsou pravoúhlé. Severní křídlo směřující do ulice Bratislavská je osově rozvrženo na tři části. Střední sedmiosý rizalit je dvoupatrový, boční části pouze patrové. Fasády jsou až na profilovanou korunní římsu hladké, otvory jsou pravoúhlé. Podobně je severní křídlo řešeno i z dvorní jižní části. Ústřední dvoupatrový rizalit výrazně předstupuje před boční části křídla. Hlouběji do nádvoří navíc vystupuje hranolová schodišťová hala. Východní část fasády má okenní otvory se segmentovým záklenkem, všechny ostatní otvory jsou pravoúhlé.

Hladké fasády mají profilovanou korunní římsu, východní část dokonce i jednoduché šambrány kolem oken a suprafenestry. Výplně jsou z několika časových fází, většina je však ze 3. čtvrtiny 20. století. Zbylé dvorní fasády (při severním, západním a východním nádvoří) jsou až na výjimky a korunní římsu hladké. Kolem oken západní fasády východního dvora jsou pravoúhlé šambrány. Jednoduchými šambránami jsou opatřeny rovněž okna kaple umístěné ve středním křídle mezi západním a východním nádvořím. Kaple má segmentově zaklenutá okna, zbytek okenních otvorů je pravoúhlý. V jižním křídle jsou dva půlkruhově sklenuté vjezdy, v severním křídle nejstarší části jeden (mezi západním a severním nádvořím). Na severním, západním a východním nádvoří jsou postaveny různé přístavby (sklad, garáže, výtah apod.) nebo pouze lehké přístřešky kovové konstrukce. Okenní a dveřní výplně exteriéru jsou z několika časových fází - většina z doby kolem poloviny 20. století, menší část starší (z 2. poloviny 19. století). Celá soustava budov má sedlové střechy zvalbené nad nárožími. Střechy bez vikýřů jsou opatřeny řadou komínů. Některé z komínů jsou členěny profilovanými římsami. Z interiéru trojkřídlé budovy při ulici Cejl stojí za podrobnější popis vjezd. Segmentově valené zaklenutí je nesené překlady podpíranými původně dvěma trojicemi kanelovaných dórských sloupů. Do dnešních dnů je dochována pouze západní trojice, do východního prostoru je vestavěna recepcce. Zbytek prostor je s nejvyšší pravděpodobností plochostropý, vzhledem k funkci budovy (ubytovna) nebyl kompletně dokumentován a prozkoumán. Vyjma jednoho valeně sklenutého sklepa pod středním křídlem mezi centrálními nádvořími je soustava sklepů pouze pod severním křídlem při ulici Bratislavská. Sklepní prostory jsou opatřeny stájovými klenbami. Přízemí ústřední nejstarší části (šest křídel kolem západního a východního dvora) je řešeno v podstatě pravidelně. V každém z křídel je průběžná chodba, ze které jsou přístupné všechny další prostory sestávající především z různých typů cel. Prostory jsou zaklenuty valenými klenbami s různě řešenými výsečemi. Většina výsečí je pětibokých, některé jsou styčné. Menší část prostor je sklenuta plackovými a neckovými klenbami, výjimečně i klenbou křížovou. Dveře do jednotlivých cel jsou vždy pravoúhlé, většina okenních otvorů je umístěna v segmentově zaklenutých špaletách. V centrálním křídle mezi západním a východním nádvořím je umístěna kaple sahající přes obě podlaží. Kaple s velkou kruchtou je zaklenuta třemi poli plackové klenby nesené přízdními pilastry s profilovanými hlavicemi a patkami, okna jsou v segmentově sklenutých špaletách. Vstup do kaple je vyplněn pozdně barokními dveřmi se zbytky dekorativního kování, podobné dveře pak vedou i do bývalé sakristie, nyní příčkou předělené ve dva prostory. Krátká křídla směřující k ulici Bratislavské půdorysně navazují na starší část areálu, ale jsou plochostropé. Ploché stropy má i severní křídlo při samotné ulici. Do patra vede několik schodišť - tři schodiště z nejstarší části areálu jsou dvouramenná, zaklenutá valeně. V severním křídle jsou dvojce schodiště do suterénu, východní je dvouramenné, západní oble zalomené. V centrální části je dvouramenné schodiště do patra. Výplně přízemí jsou z několika časových fází, přičemž jsou dochovány i dveře (výjimečně okna) z doby výstavby. Zejména mladší trojkřídlí při ulici Bratislavská má výplně i ze 3. čtvrtiny 20. století. Půdorys patra v podstatě kopíruje přízemí s tím rozdílem, že část prostor je plochostropých. Jedná se o řadu cel v jižním a severním křídle nejstarší části areálu. Trojkřídlí při ulici Bratislavská je stejně jako v přízemí plochostropé celé. Rovněž v patře jsou dochovány původní pozdně barokní dveře do cel, oproti přízemí však byla větší část výplní v průběhu času nahrazena novějšími. Ze všech schodišť vedoucích do patra se dá pokračovat výše (v případě nejstarší části areálu na půdu, v severním křídle při Bratislavské do druhého plochostropého patra). Tesaný krov je pozdně barokní krokevní hambalkový s dvěma patry hambalků a ležatou stolicí, v severním křídle u ulice Bratislavská je mladší vaznicový krov z 2. poloviny 19. století. Některé prvky staršího krovu (ležaté sloupky, středové sloupky) jsou zdobeny jednoduchým architektonickým členěním (profilované patky a hlavice).

Dějiny objektu: Věznice byla zřízena na základě dvorského dekretu ze dne 4. srpna 1770, jenž prikazoval vybudovat zemskou káznici pro celou Moravu. Výstavba probíhala v letech 1772 až 1776 dle projektu, jenž byl řešen zcela v souladu s dobovou vzorníkovou literaturou. V několika následujících letech krátce po dostavbě však objekt nesloužil svému původnímu účelu, do nově vystavěných prostor byl roku 1778 přemístěn sirotčinec z bývalé brněnské jezuitské koleje. Teprve roku 1784 byla budova předána vězeňské správě a byla určena pro odsouzené za méně závažné trestné činy. K dílčím klasicistním úpravám stavby došlo na samém konci 18. století dle projektu Karla Jacobiho z Eckholmu (1743 - 1801), ředitele moravského Provinčního stavebního ředitelství v Brně. Věznice byla rozdělena na mužské a ženské oddělení. V objektu se nacházelo 16 cel, byty zaměstnanců, kanceláře, kaple a pracovní dílny pro vězně (tkalcovna a přádelna lnu, dílna na předení vlny, krejčovská a obuvnická dílna), prádelna, sušárna a další provozní místnosti. Na nádvořích byly umístěny kryté studny. Další přestavba komplexu proběhla ve 40. letech 19. století, kdy bylo podle projektu Josefa Seiferta a Josefa Jacobiho přistavěno křídlo s průčelím do ulice Bratislavské a trojkřídlý blok s reprezentativním vstupem z ulice Cejl. Od roku 1850 v této části objektu sídlil brněnský zemský trestní soud. V dané době proběhly patrně rovněž interiérové úpravy, jež vedly k navýšení počtu cel. V roce 1855 do nich byli převezeni poslední vězni ze Špilberku. Na počátku 20. století proběhla další rekonstrukce objektu a rovněž došlo k přestavbě patrového křídla a úředního domu směrem do ulice Bratislavská. Mimo jiné byly upraveny jednací sály, byly vytvořeny nové kanceláře a byty pro přednostu věznice, kontrolora a inspektora. V roce 1916 byl na Cejlu několik týdnů neoprávněně držen básník Petr Bezruč. V období 1. republiky v objektu zasedal krajský soud, ve věznici se nacházela oddělení pro ženy, muže a mladistvé, kapacita byla přibližně čtyři sta vězňů. V protektorátním období v objektu nadále sídlil český krajský trestní soud, který byl doplněn ještě Německým zemským soudem. Část budovy byla zabrána pro ženské oddělení gestapa. To využívalo sedm cel, přičemž jedna z nich (cela č. 7) byla celou transportní, kam byly umísťovány ženy před transportem do jiné věznice či do koncentračního tábora. Počet žen vězněných gestapem se v průměru pohyboval kolem 70 osob. Věznice nebyla, na rozdíl např. od Kounicových kolejí, využívána k popravám. Jedinou výjimku tvoří případ odbojářů Aloise Zavadila a Květoslava Kolaříka, kteří byli dne 12. března 1945 na Cejlu oběšeni (dosud jsou na půdě zachovány popravčí háky). Objekt byl dvakrát poškozen během náletů ve dnech 25. srpna a 20. listopadu 1944. Budova byla zasažena čtyřmi bombami, další dvě dopadly v její těsné blízkosti. V důsledku bombardování došlo zejména ke značnému poškození střech, zcela zničena pak byla vězeňská knihovna a vzdělávací prostory. Následné opravy proběhly jen v nejnutnějším rozsahu, byla položena nová krytina a zasklena okna. Další dílčí úpravy proběhly až v roce 1946, kdy došlo k opravám kaple, cel v prvním patře a k obnovení vybombardovaných vzdělávacích prostor s knihovnou. Po ukončení války v objektu nadále působila věznice Krajského soudu v Brně. V jeho prostorách byli rovněž v průběhu let 1945 - 1949 drženi a popravováni retribuční vězni odsouzení Mimořádným lidovým soudem. Po únorovém převratu byli na Cejlu vězněni odpůrci komunistického režimu: účastníci třetího odboje, vojenské osoby, osoby z bezpečnostních sborů a politicky angažované osoby z celého Československa. Až do zrušení roku 1956 prošly prostorami věznice stovky politických vězňů, mezi jinými například básníci Jan Zahradníček, Václav Renč, Zdeněk Rotrekl nebo pozdější předseda Ústavního soudu Zdeněk Kessler. Mnozí z odsouzených byli v prostorách věznice rovněž popraveni. Po zrušení věznice byly prostory až do roku 2007 využívány jako depozitář Moravského zemského archivu. [...]

Památková hodnota areálu: Unikátnost brněnské káznice v Zábrdovicích tkví v několika navzájem propojených rovinách. Těmi jsou překvapivě autenticky dochované prostory z 3. čtvrtiny 18. století a po staletí vrstvené historické hodnoty sahající až do doby 2. poloviny 20. století. Areál byl stavěn postupně v několika etapách. Centrální část areálu

vznikala v letech 1772 - 1776 podle neznámého projektu, na konci 18. století byla upravena inženýrem Karlem Jacobim z Eckholmu (1743 - 1801). K další přestavbě komplexu došlo ve 40. letech 19. století, kdy byl dle projektu Josefa Seiferta a Josefa Jacobiho přistavěn trojkřídlý blok s reprezentativním vstupem z dnešní ulice Cejl (tento objekt sloužil potřebám soudu). Na počátku 20. století pak proběhla rekonstrukce objektu a přístavba patrového křídla a úředního domu směrem do ulice Bratislavská. Nejstarší a nejrozsáhlejší pozdně barokní část areálu je zachována prakticky z doby svého vzniku, a to nejen ve své hmotě včetně krovů, ale i v takových detailech jakými jsou do cel vedoucí dřevěné dveře s kovanými pásovými závěsy, do kaple směřující dvoukřídlé dveře s rozvilinovým kováním a další dveřní (výjimečně okenní) výplně. Na věžeňskou funkci objektu z nejstarší doby upomínají četné kované mříže, kukátka do jednotlivých cel a dílen a podobně. Na východní fasádě dvora při Cejlu jsou dochovány bosáže kolem vjezdů a vchodu. Vzhledem ke kontinuálně pokračující původní funkci byly věžeňské prostory pouze drobně upravovány - jedná se především o zámky, systémy zaznamenání počtu vězněných nebo závory. Cenný je prostor kaple, který se ale dochoval bez interiérového vybavení. Velká kruchta sloužila pro ženské vězenkyně, které byly za všech okolností odděleny od mužů. Dobře je zachovalý rovněž pozdně barokní krov poškozený pouze lokálně vyřezávkami (plošně dřevokazným hmyzem a houbami). Ve velké části areálu jsou dochovány historické povrchy podlahy (dlažba na chodbách nebo prkenná podlaha cel, pod kterou je starší dlažba z pálených dlaždic). Areál je narušen pouze lokálně - část prostor mladších částí má nové stropy a výplně otvorů (z 2. poloviny 20. století), na vnitřních nádvořích jsou utilitární přístavby. Výrazněji je upravena budova při ulici Cejl, ze které je částečně dochován především cenný průjezd s kanelovanými dórskými sloupy. Z fasády byla v 1. polovině 20. století odstraněna bosáž a později byl přezděn vjezd.

Výjimečnou hodnotou prostor je jejich historická paměť. Lidé zbavení svobody zde byli vězněni od 3. čtvrtiny 18. století až do 50. let 20. století. Objekt tedy svému účelu sloužil za vlády Habsburků, v období první republiky, v průběhu obou světových válek (v roce 1916 zde byl krátce držen Petr Bezruč) i po únoru 1948. Především v posledních desetiletích existence byla káznice svědkem zmaření desítek lidských životů. Popravovalo se tu za Protektorátu i krátce po něm, kdy objekt sloužil jako retribuční věznice. Na tyto události poukazují například háky na půdě. Od roku 1948 byli na Cejlu vězněni odpůrci komunistického režimu (mimo jiné Jan Zahradníček, Zdeněk Rotrekl, Zdeněk Kessler či Petr Křivka). Autentičnost prostor podtrhují četné vzkazy vězněných (ve sklepech, na dveřích cel korekcí, v běžných celách a jinde) nebo amatérská výzdoba kaple ve stylu socialistického realismu (na místě oltáře je nástěnná malba s vojáky, matkou s dítětem apod.). Káznice na Cejlu je unikátní málo známou stavbou, která vzhledem ke své původní funkci nemá v České republice srovnání. Shodou dějinných okolností unikla výrazné přestavbě a je tak výmluvným svědkem dějin vězeňství ve střední Evropě. Neopomenutelná je rovněž hodnota areálu jako důležitého pietního místa a nikoli na posledním místě je nutné vyzdvihnout jeho mimořádný význam urbanistický, stěžejní pro celou rozsáhlou městskou zástavbu v okolí ulice Cejl.“

Dne 14. 1. 2016 se na základě předchozí telefonické domluvy seznámil se spisem Ministerstva kultury zástupce Statutárního města Brna, náměstek primátora města Brna, pan Bc. Matěj Hollan. Dotčenému byly následně předány kopie požadovaných podkladů pro rozhodnutí a bylo dohodnuto svolání společného ohledání věci na místě za účasti pracovníků Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, dále příslušných orgánů státní památkové péče (Krajský úřad Jihomoravského kraje, Magistrát města Brna) a druhého účastníka řízení, společnosti R.C.P.R. – Reality, s. r. o. (vlastník budovy bývalého zemského trestního soudu).

Ohledání věci na místě proběhlo v řádně stanoveném termínu dne 1. 2. 2016. Byla provedena prohlídka celého areálu Cejl 469/71, Soudní 469/2 a Bratislavská 249/68, pořízena vlastní fotodokumentace a písemný záznam o ohledání věci. Společnosti R.C.P.R. – Reality, s. r. o. byly předány kopie podkladů požadované v dopise ze dne 27. 1. a 28. 1. 2016.

Krajský úřad Jihomoravského kraje, úsek státní památkové péče, ve svém vyjádření č.j. JMK 7444/2016 ORR ze dne 20. 1. 2016 prohlášení uvedeného souboru za kulturní památku doporučil, což odůvodnil takto: „V případě bývalé káznice a věznice na ulici Cejl v Brně - Zábrdovicích se jedná o mimořádně hodnotný pozdně barokní a historizující stavební komplex s jedinečným významem zejména pro dějiny vězeňství, který disponuje i značnými hodnotami architektonickými a urbanistickými. Nejstarší a nejrozsáhlejší pozdně barokní část areálu je zachována v podstatě z doby svého vzniku, a to nejen ve své hmotě, ale i v takových detailech, jakými jsou např. do cel vedoucí dřevěné dveře s kovanými pásovými závěsy, do kaple směřující dvoukřídlové dveře nebo četné kované mříže, kukátka do jednotlivých cel a dílen apod. Cenným dokladem pro historii 20. století, kdy zde byly vězněny mnohé známé osobnosti (např. Petr Bezruč, generál Radola Gajda, Jan Zahradníček, Zdeněk Rotrekl, Zdeněk Kessler či Petr Křivka), jsou háky v půdních prostorách, četné vzkazy vězněných na stěnách či dveřích nebo amatérská výzdoba kaple ve stylu socialistického realismu.“

Magistrát města Brna, úsek státní památkové péče, jako příslušný správní orgán památkové péče, ve svém dopise ze dne 10. 2. 2016, č.j. MMB/0021352/2016, doporučil dotčený areál prohlásit za kulturní památku v rozsahu nemovitostí Bratislavská č. p. 249, na pozemku p.č. 2/1, k.ú. Zábrdovice, spolu s pozemkem p.č. 2/1, k.ú. Zábrdovice, přičemž nedoporučil prohlásit za kulturní památku budovu bývalého zemského trestního soudu Cejl a Soudní č. p. 469, spolu s pozemkem p. č. 1, k. ú. Zábrdovice, což odůvodnil takto: „Areál bývalé káznice a věznice s kaplí Nanebevzetí Panny Marie, tvořící blok vymezený ulicemi Cejl, Soudní a Bratislavská, se nachází na území ochranného pásma Městské památkové rezervace Brno, ustanoveném rozhodnutím Odboru kultury NVmB č. j. KULT/402/90/Sev ze dne 6. 4. 1990. Předmětem řízení o prohlášení věci za kulturní památku je celý areál v rámci pozemků parc. č. 1 a 2/1, k.ú. Zábrdovice. Tento areál vznikl postupně v několika stavebních etapách a byl koncipován jako jeden provozní celek. Nyní je však rozdělen na dvě samostatné fyzicky oddělené části: Nemovitost Cejl 71 / Soudní 2, č.p. 469, na pozemku parc. č. 1, k.ú. Zábrdovice, původní soudní budova s reprezentativním průjezdem z ulice Cejlu do areálu věznice, přistavěná ve 40. letech 19. století ke staršímu komplexu budov, je od roku 2008 ve vlastnictví spol. R.C.P.R. - Reality, s.r.o., Vrázova 13, 616 00 Brno a je využívána pro ubytovací účely. V souvislosti s provozem ubytovny byla budova v roce 2008 a 2011 stavebně upravena a modernizována, v rámci čehož došlo k výměně původních oken za plastová a celkovému zateplení fasády, která již byla dříve zbavena své původní architektonické výzdoby. Nemovitost Bratislavská 68, č. p. 249, pozemek parc. č. 2/1, k. ú. Zábrdovice, pozdně barokní, klasicistně upravená část areálu věznice, včetně přístavby úředního domu do ulice Bratislavské z počátku 20. století, je od roku 1991 ve vlastnictví statutárního města Brna, Dominikánské nám. 1, 601 67 Brno. Tato část areálu je, kromě dílčích stavebních úprav a účelových přístaveb v nádvořích, zachována v téměř autentické podobě z doby svého vzniku, v současné době je vyklizena a je přístupná nově zřízeným vstupem z ulice Soudní. Svému původnímu účelu sloužila do 50. let 20. století, po zrušení věznice byla až do roku 2007 využívána jako depozitář Moravského zemského archivu. Z hlediska stavebnětechnického vykazuje tato nevyužívaná část areálu dlouhodobou neúdržbu a je nezbytné provést sanační práce zejména v souvislosti se zatékáním do konstrukcí a další opatření k zamezení postupujících degradačních procesů. Záměrem statutárního města Brna je postupné oživování areálu a vzhledem k aktuálnímu projektu na částečné prozatímní využití objektu věznice s kaplí jako „Kreativní centrum“ (výstavní prostory, kulturně vzdělávací

akce, atd.) byla v srpnu 2015 vypracována spol. SAURA s.r.o. dokumentace sanačních prací, které předcházely stavebnětechnický průzkum z roku 2013. V současné době jsou sanační práce v rámci akce „Bratislavská 68 - sanační opravy objektu a opravy vybraných prostor“ v realizaci. Předmětem úprav je odstranění havarijního stavu (zatékání do budovy střechou, nefunkční elektroinstalace, rozbité výplně oken, zavlhání zdiva, atd.). Opravena bude část dvorní budovy a kaple, upraveny stávající vstupy z ulice Soudní a Bratislavské. Dále půjde o úpravy dvorních ploch včetně odstranění druhotných přístřešků. V návaznosti na provedené práce bude řešena změna užívání. Stavebně-historické vyhodnocení celého areálu bývalé káznice a věznice s kaplí Nanebevzetí Panny Marie je podrobně shrnuto v odborných podkladech vypracovaných v rámci návrhu na prohlášení věci za kulturní památku Národním památkovým ústavem územním odborným pracovištěm v Brně. Odbor památkové péče MMB se ztotožňuje se závěry Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, že z hlediska kulturně historického jde o významné pietní místo a unikátní ojediněle zachovalý doklad dějin vězeňství na území České republiky od 3. čtvrtiny 18. století do 50. let 20. století. Zejména se jedná o nejstarší část věznice a káznice s kaplí na pozemku parc. č. 2/1, k.ú. Zábrdovice, která se zachovala ve své stavebně historické podstatě včetně autentických detailů souvisejících s vězeňskou funkcí. Tento cenný doklad kulturně historických hodnot opravňuje prohlášení za kulturní památku dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a proto Odbor památkové péče MMB prohlášení areálu bývalé káznice a věznice s kaplí Nanebevzetí Panny Marie, v rozsahu nemovitostí č. p. 249, na pozemku parc. č. 2/1, k.ú. Zábrdovice, spolu s pozemkem parc. č. 2/1, k.ú. Zábrdovice, doporučuje. Odbor památkové péče MMB současně upozorňuje, že by prohlášením nemělo být v rámci obnovy a nového využití předmětných nemovitostí zamezeno vybudování nového odpovídajícího zpřístupnění areálu z ulice Bratislavské, a to náhradou za historické, dnes již znemožněné komunikační propojení z ulice Cejl. Touto koncepcí by byla zřejmě dotčena přístavba v ulici Bratislavské vybudovaná počátkem 20. století, tedy nejmladší stavební fáze areálu. S ohledem na rozdělení areálu z hlediska vlastnických vztahů a s tím související fyzické oddělení obou nemovitostí, kdy nelze prakticky předpokládat opětovné sjednocení areálu v jeho původním rozsahu a zejména s poukazem na stavební zásahy, které byly v nedávné době v rámci nemovitosti č. p. 469, pozemek parc. č. 1, k.ú. Zábrdovice, realizovány, Odbor památkové péče MMB nedoporučuje prohlášení této části areálu spolu s pozemkem parc. č. 1, k.ú. Zábrdovice, za kulturní památku ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb.“

Ministerstvo kultury k vyjádření Odboru památkové péče Magistrátu města Brna ze dne 10. 2. 2016 uvedlo v napadeném rozhodnutí následující: „Ministerstvo kultury se neztotožňuje s argumentací Magistrátu města Brna, úseku státní památkové péče, ve věci nedoporučení prohlášení části předmětného historického souboru, respektive budovy bývalého zemského trestního soudu Cejl 469/71 a Soudní 469/2, za kulturní památku. Na základě provedeného vlastního ohledání věci na místě dne 1. 2. 2016 rozporujeme tvrzení výše zmíněného stanoviska, že u dotčeného objektu nedávno došlo k „celkovému zateplení fasády“, neboť obložení tepelnou izolací proběhlo pouze u drobného přístavku - krčku přimknutého k levému nárožnímu rizalitu při styku ulic Cejl a Soudní. Ze starších fotografií z 90. let 20. století je zároveň zřejmé, že nynější okna nenahradila „původní“ šestitabulkové a osmitabulkové okenní výplně, ale pouze mladší utilitárně členěná okna z druhé poloviny 20. století. Jedná se navíc o zásahy reverzibilní povahy, neboť způsob dělení okenních výplní a odstranění „pevnostní“ architektonické tvarosloví je případně dobře rekonstruovatelné na základě dobových fotografií, pohlednic a existující podrobné archivní plánové dokumentace z roku 1854 a 1860. Kromě provedené purizace fasády má budova bývalého trestního soudu nadále zachovanou většinu historických konstrukcí (zdi, klenby, schodiště, krov) a zcela neporušena zůstala rovněž základní hmotová a výšková kompozice stavby,

odpovídající archivním plánům z roku 1860. Již v době výstavby velmi jednoduchá, racionální a architektonicky nenáročná vnitřní dispozice objektu odpovídala jeho původnímu určení a funkci. Realizované dílčí modernizace interiéru z tohoto pohledu neznamenalý zásadnější ochuzení památkových hodnot stavby. Status památkové ochrany vlastníkovu nijak nebrání v dosavadním využívání budovy jako ubytovacího zařízení. Ministerstvo kultury dále uvádí, že prohlášení věci za kulturní památku není pojato jako jednostranné omezení vlastnického práva bez náhrady, protože zákon o státní památkové péči nabízí řadu fakultativních i obligatorních náhrad, vázaných na zachování a údržbu kulturní památky (možnost bezplatných odborných konzultací, čerpání dotací na plánovanou opravu a obnovu, atd.). Výše a způsob náhrad jsou dány povahou věci, zejména též odvisí od výše nákladů, jimiž obnova či údržba kulturní památky překračuje obvyklé náklady.

Dále podotýkáme, že monumentálně koncipované podlouhlé průčelí do ulice Cejl (autorem stavitel a průkopník památkové péče Josef Seifert; *1808 - †1857) s charakteristickým osovým trojčlenným portálem (srov. s Försterovým – Arnoldovým portálem Chlapeckého biskupského semináře z let 1857 – 1859, Veverí 462/15, Brno) s průjezdem lemovaným dvěma páry dórských sloupů, s postranními rizality a nápadně vyloženou konzolovou korunní římsou, představuje dodnes, i přes pozdější zjednodušení fasády, jednu ze stěžejních architektonických dominant postupně revitalizované čtvrti současného širšího centra města Brna. Objekt je z památkového hlediska nejenom hodnotnou typologickou ukázkou soudní budovy z období krátce po polovině 19. století, ale také cenným reprezentantem brněnského pozdního klasicismu s prvními ohlasy rané neorenesance (srov. s Fröhlichovou architekturou Městského dvora z let 1853 - 1855, Šilingrovo náměstí 265/2, Brno). Po urbanistické stránce zároveň dotčená stavba vhodným způsobem začlenila a zarovнала od uliční čáry ustoupený blok staré káznice s okolní jednotnou linií ulicové zástavby. Vedle výše zmíněných hodnot architektonických a urbanistických dále nelze opomenout význam historický, neboť objekt bývalého zemského trestního soudu je také důležitým památným místem moderních dějin 20. století. V jeho zdech se konaly jak poválečné retribuční procesy (zasedání mimořádných lidových soudů), tak následné poučovací vypořádávání se s nepohodlnými představiteli a jednotlivci z řad tehdejší nekomunistické části společnosti.

Z architektonického, urbanistického i historického hlediska je dotčená soudní budova, stejně jako historizující dostavba úředního, bytového a obslužného objektu z roku 1903, zcela nedílnou a logickou součástí historického areálu bývalé káznice a věznice. Ve stanovisku uvedené nynější rozdělení areálu z pohledu vlastnických vztahů a s tím související oddělení obou na sebe navazujících nemovitostí nemá vliv na posuzování Národním památkovým ústavem shledaných památkových hodnot souboru. Dopravní dostupnost jednotlivých vnitřních dvorů staré káznice lze řešit např. znovuzřízením věcného břemene pro průchod a průjezd k vnitřním křídlům areálu skrze rozlehlý dvůr objektu Cejl 469/71 a dodnes existující klenuté vjezdy staré káznice.“

Na svém 7. jednání ze dne 8. 4. 2016 posoudila architektonické a urbanistické hodnoty předmětného souboru odborná Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku, přičemž prohlášení celého areálu Cejl 469/71, Soudní 469/2 a Bratislavská 249/68 za kulturní památku jednoznačně doporučila, a to s následujícím odůvodněním: „Komise se seznámila s prezentovanými památkovými hodnotami exteriéru i interiéru nejen nejstarší části areálu, ale i pozdně klasicistní dostavby jižní části (soudní budovy), stejně jako ještě mladší severní části. Komise konstatuje, že celý tento areál vykazuje srovnatelné památkové hodnoty a proto by měl být v tomto rozsahu prohlášen za kulturní památku. V případě nejstarší části areálu jde o typologicky na našem

území zcela unikátní objekt klasicistní káznice dochovaný v mimořádném stupni autenticity jak z období výstavby, tak z hlediska stop pozdějšího využívání budov. V tomto kontextu mají celorepublikový význam stopy a doklady z doby totality, včetně amatérské výzdoby kaple. Jižní soudní budova byla sice kolem poloviny 20. století v uliční fasádě zčásti modernizována, avšak kromě tohoto reverzibilního zásahu vykazuje zcela srovnatelnou míru významu jako starší část. Ve svém původním řešení patří budova mezi přední díla pozdního klasicismu na Moravě a tvoří předstupeň pozdější mimořádně významné urbanistické realizaci brněnské okružní třídy. Památkové hodnoty vykazuje rovněž mladší severní část areálu, která obdobně jako část jižní, zapojila původně soliterní objekt káznice do historické urbanistické struktury předměstí Cejl. V rámci tohoto předměstí má celý areál klíčový urbanistický význam. Předměstí Cejl patří k nejstarším brněnským předměstím, jeho urbanistická struktura má nepochybně středověký základ.“

Dle § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. byli o podání návrhu písemně vyrozuměni vlastníci věci navržené na prohlášení za kulturní památku, a dle § 36 odst. 3 správního řádu jim bylo umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřili k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. Společnost R.C.P.R. – Reality, s. r. o. (vlastník budovy bývalého zemského trestního soudu) této možnosti nevyužila. Za Statutární město Brno nahlédl do spisu dne 21. 4. 2016 náměstek primátora města Brna, Bc. Matěj Hollan, kterému byly předány kopie vyžádaných podkladů rozhodnutí.

Dne 5. 5. 2016 obdrželo Ministerstvo kultury následující vyjádření Statutárního města Brna č.j. MMB/149453/2016 ze dne 4. 5. 2016, jehož přílohou bylo nově vypracované stavebně – historické vyhodnocení objektů Bratislavská 249/68, včetně provedení dendrochronologického datování dřevěných konstrukčních prvků krovů (zadavatelem Statutární město Brno, Magistrát města Brna, odbor správy majetku): „[...] Statutární město Brno (SMB) jakožto vlastník objektu bývalé městské káznice, č. p. Bratislavská 68, se tímto na základě výzvy Ministerstva kultury vyjadřuje k procesu z památnosti.

1. Sanační opravy objektu: SMB si je plně vědomo historické a pamět'ové hodnoty objektu. To dokládá i aktuálně probíhající stavebně - historickým průzkumem a sanačními pracemi, které probíhají za účasti územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Brně a Odboru památkové péče Magistrátu města Brna. Zájem města o památkovou hodnotu objektu dokládá i to, že ještě před samotným podáním návrhu na zápis objektu do Ústředního seznamu kulturních památek byl součástí zadání pro zhotovitele sanačních prací požadavek k ochraně autenticky dochovaných prostor a prvků. Podklad sanačního projektu pro zachování autentických detailů a originální povrchové substance přikládáme k tomuto dopisu (viz příloha č. 1). Sanační práce probíhají v objektu pod vedením Odboru správy majetku MMB v rámci veřejné zakázky malého rozsahu s názvem „Bratislavská 68 - sanační opravy objektu a opravy vybraných prostor“, a to za účelem zprovoznit vytípané prostory areálu a současně zamezit havarijnímu stavu a dalšímu chátrání areálu. Cílem je zajištění provozu ve vybraných prostorách a umožnění jeho opakovaného a krátkodobého užívání pro kulturní a společenské akce (historické prohlídky, přednášky, divadelní představení). Práce probíhají dle projektové dokumentace zpracované společností SAURA, s. r. o., se sídlem Minoritská 10 Brno z 08/2015.

2. Kreativní centrum - popis projektu: SMB si uvědomuje jak „dávnou“ historii pozdně barokní stavby, tak dějinné události, které se v objektu káznice odehrály, a i proto je záměrem města objekt i okolní lokalitu pozitivně oživit a vytvořit v objektu tzv. kreativní centrum. SMB se pro využití objektu bývalé káznice pro potřeby kulturních a kreativních průmyslů inspirovalo v mnoha zahraničních městech - Lipsko, Birmingham, Londýn, Lodž, kde starým, již nevyužívaným budovám (brownfieldy) dali nový smysl existence. Inspirovali

jsme se i transformacemi bývalých věznic, například v partnerském městě Utrechtu nebo Ljubljani. Projekt Kreativního centra Brno je podpořen Studií proveditelnosti (Jihomoravské inovační centrum a Kancelář strategie města, 2014), viz http://kb.creos.cz/data/editor/File/mapovani_kko_brno_2014_final_med.pdf, a jeho cílem je vytvořit centrum tvůrčích profesí poskytnutím soukromých pracovních prostor, ale i prostory přístupné široké veřejnosti i vzdělávacím institucím (např. ateliery, knihovna, artotéka, multifunkční sály, světelná laboratoř, dílny, regionální filmová kancelář, prostory pro činnost neziskových organizací, expozice o historii objektu a okolní čtvrti, residenční prostory, obchody aj.). Cílem projektu Kreativního centra Brno je zabránit odlivu talentovaných lidí z Brna, podpořit zaměstnanost, nalákat do Brna investory spolupracující s kreativními odvětvími a prostřednictvím aktivit kreativního centra pomoci revitalizovat a oživit objekt v majetku města, respektive deprivovanou část města, ve které se objekt nachází. Zájem o prostory byl ověřen nejen studií, ale zároveň i předběžným otevřením pro vytipované akce v letech 2010 - 2015: Dny evropského dědictví, prohlídky, divadelní představení, mše, Ghettofest. Je důležité zmínit, že projekt Kreativního centra v objektu bývalé káznice tematicky spadá pod schválenou Integrovanou strategii rozvoje Brněnské metropolitní oblasti pro uplatnění nástroje ITI. Nástroj ITI (integrované územní investice) umožňuje vybraným strategickým projektům využít snazší cestu k získání dotačních prostředků z fondů EU a tím i k realizaci. Hledání nové náplně pro objekt, který již rozhodně nebude nikdy sloužit svému původnímu účelu, je zásadní, protože bez této nové náplně nelze káznici zpřístupnit široké veřejnosti. Jelikož se jedná o finančně velmi náročný projekt - střízlivé odhady finanční náročnosti jsou 400 milionů a výše - je nutné sehnat na projekt kofinancování z Evropských fondů. Dedikování kreativním průmyslům je proto zvoleno i z důvodu možnosti čerpání prostředků z Operačního programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK), který poskytuje pro tyto účely 50% kofinancování. Jiné operační programy pro účely nákladné opravy budovy v současné době v České republice využít nejde (v kontextu možného prohlášení za památku podotýkáme, že v rámci tohoto operačního období nelze čerpat peníze na kulturu vyjma národních kulturních památek a památek UNESCO). Parametry projektu byly již diskutovány se zástupci OPPIK, byl již nastaven finanční a časový harmonogram. Vzhledem k harmonogramu je nutné striktně dodržet všechny termíny v souvislosti s realizací projektu, protože možnost využít nástroj ITI je limitována horizontem roku 2020. Pokud město finance z OPPIKU nezíská, nebude schopno objekt z vlastních finančních prostředků opravit tak, aby mohl být důstojně využíván. Projekt Kreativního centra, který je vzorovým projektem vybraným mezinárodní sítí měst EURO CITIES do sítě Regions and cities of culture, bude realizován ve spolupráci s vysokými a středními školami, zástupci kreativních průmyslů, zástupci konfederace politických vězňů, knihovnou Jiřího Mahena, a dalšími partnery.

3. Veřejná mezinárodní architektonická soutěž na Kreativní centrum: Objekt, jako je káznice, si zasluhuje mimořádný přístup. Má-li sloužit pro účely kulturních a kreativních průmyslů, je na místě, aby budoucí podoba Kreativního centra vzešla z mezinárodní architektonické soutěže, které se, jak doufáme, zúčastní nejlepší české i renomované světové ateliery. Z důvodu dodržení časového harmonogramu její záměr jednomyslně odhlasovala na svém zasedání Rada města Brna dne 26. 4. 2016 (viz příloha č. 2). V podkladech pro architektonickou soutěž bude jasně specifikována památková ochrana, co konkrétně je třeba ponechat v intaktním stavu, kde jsou možné zásahy a jakého rozměru, a to na základě stavebně - historického průzkumu, rozhodnutí Ministerstva kultury a debat s pamětníky a historiky. Projekt Kreativního centra samozřejmě počítá s reflexí původní funkce objektu a s citlivým přístupem k jeho architektonické hodnotě. Rozhodně počítáme se zachováním tzv. cel smrti či barokní kaple se stalinistickou výmalbou. Počítáme rovněž s vytvořením expozice, která bude prezentovat vězeňství v průběhu totalitních režimů 20. století a

seznamovat veřejnost s historií objektu. V současné době pro tento účel hledáme relevantního partnera. Zachování paměti místa proto bude i součástí zadání architektonické soutěže.

4. Lokalita: Důležitý pro projekt je i kontext lokality - káznice se nachází v největší české sociálně vyloučené oblasti („Bronx“) a podle zpracované DNA lokality bude pro zušlechtnění oblasti projekt Kreativního centra Brno velmi přínosný - jak přivedením kreativních lidí a nápadů do lokality, tak existencí nízkoprahových center pro obyvatele. Čerpáme přitom také ze zahraničních zkušeností na oživování vyloučených lokalit, záměr kreativního centra je schválen i ve Strategickém plánu sociálního začleňování (viz https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OSP/dokumenty/SPSZ_mesta_Brna_2016-2019_final.pdf, str. 45), který vznikl na základě memoranda o spolupráci s vládní Agenturou pro sociální začleňování.

5. Ohrožení realizace projektu Kreativního centra: Dle doposud poskytnutých informací se důvodně obáváme neúměrného vzrůstu finančních nákladů v případě požadavku na zachování plné autentičnosti celé stavby. Konkrétně se jedná zejména o barokní krov, který je zachován ve velkém rozsahu, podle dendrologického posudku stavebně - historického průzkumu, který má MK ČR k dispozici, je však ve velmi špatném stavu. Rozsah krovu je opravdu mimořádný, a pokud bychom měli tvořit repliku krovu původními tesařskými postupy, vzrostou náklady na opravu o desítky milionů. Tyto náklady ale nejsou, bohužel, uznatelnými položkami pro kofinancování z operačního programu! SMB například konkrétně navrhuje, že určitá malá část krovů se zachová v barokní podobě jako ukázka původního stavu, a zbytek se přestaví podle potřeb. Bude tak uchována historie a současně bude umožněno smysluplné a finančně dostupné využití objektu do budoucna. Objekt také potřebuje sanaci vlhkosti, vybudování nových rozvodů energií, úpravu stěn, aby mohl být využíván pro kanceláře, ateliery a další prostory tak, aby zde byly co nejnižší náklady na energii a celý projekt byl udržitelný. V rámci přestavby káznice na Kreativní centrum bychom také rádi více objekt zpřístupnili a napojili ho na veřejný prostor - dnes je objekt uzavřený a s okolím nekomunikuje - což je zvlášť škoda v kontextu dané lokality. Rádi bychom proto zbourali či probourali část objektu na ulici Bratislavská, který vznikl až v minulém století a nevykazuje dle našeho mínění žádnou architektonickou a urbanistickou hodnotu nutnou zvláštního zřetele, čímž by vznikl veřejný či poloveřejný prostor, který by přispěl k zušlechtnění celé sociálně vyloučené lokality a otevřel káznici / Kreativní centrum více světu. Nesouhlasíme s tím, že tato novodobá dostavba káznice vykazuje urbanistické či architektonické hodnoty, které by bylo potřeba uchovávat v intaktním stavu. V tomto mimo jiné odkazujeme na závěry stavebně - historického průzkumu, který reflektuje nevyhovující stav objektu a doporučuje pro jeho zpřístupnění učinit některé zásahy (viz příloha č. 3).

6. Návrh SMB v případě zpmátnění objektu: SMB proto žádá, aby součástí případného rozhodnutí o zpmátnění bylo zohlednění finanční a urbanistické stránky tak, aby bylo reálné opravit káznici bez navýšení o desítky milionů, a přizpůsobit ji pro potřeby kreativních průmyslů a komunikující s okolní lokalitou. V opačném případě se obáváme, že zpmátnění nepovede k ochraně památkové hodnoty, ale k další devastaci objektu, na jehož záchranu nebude mít SMB dostatek financí. SMB konstatuje, že pokud by objekt vykazoval skutečně tak značné památkové hodnoty z hlediska architektonického a urbanistického, nemohlo by se stát, že se jeho prohlášení za památku řeší až nyní. Objekt je obrovský a jeho případné architektonické či urbanistické hodnoty jistě nemohly uniknout pozornosti památkářů na konci 80. let, kdy se zapisovaly do ústředního seznamu stovky památek na území města. Pozornosti by jistě neunikl ani při tzv. reidentifikaci kulturních památek, prováděné Národním památkovým ústavem v letech 2005 - 2011. Jeho prohlášení za památku se začalo řešit až ve chvíli, kdy SMB projevilo snahu zabránit dalšímu chátrání objektu.

Vzhledem k historickému odkazu událostí z doby nesvobody chápeme snahu politických vězňů objekt prohlásit za kulturní památku připomínající dobu nesvobody. SMB se rozhodně nebrání za každou cenu jeho zpamátnění. Na základě výše uvedeného však jednoznačně doporučujeme, aby důvodem památkové ochrany bylo ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona o státní památkové péči, tedy vztah místa k významným historickým událostem s ohledem na pietu místa. Také žádáme, aby případnému prohlášení za památku podle tohoto písmena předcházelo projednání textu návrhu rozhodnutí o zpamátnění se SMB, aby se tím předešlo případným nedorozuměním a dalším procesním postupům.

7. Názor SMB na památkovou ochranu objektu na Bratislavské: Nad rámec vyjádření vlastníka sdělujeme, že se shodujeme s názorem Odboru památkové péče Magistrátu města Brna neprohlásit za kulturní památku sousední nemovitost s vchodem z ulice Cejl, která je již zcela přetvořena pro jiné účely a její zpamátnění by bylo zbytečnou komplikací v celém procesu i následném užívání objektu.“

Ministerstvo kultury k vyjádření Statutárního města Brna ze dne 4.5.2016 a k obdržení stavebně – historickému a stavebně - technickému vyhodnocení objektů Bratislavská 249/68, včetně provedení dendrochronologického datování dřevěných konstrukčních prvků krovů, uvedlo v odůvodnění napadeného rozhodnutí následující:

„Ačkoliv Ministerstvu kultury nepřísluší posuzovat budoucí využití bývalé věznice a káznice, a není to ani předmětem tohoto řízení, považujeme Statutárním městem Brnem plánované zpřístupnění dotčeného souboru široké veřejnosti a připravovanou rekonstrukci zachátralých pozdně barokních, klasicistních a historizujících objektů ke kulturním, společenským, tvůrčím a osvětovým účelům (tzv. Kreativní centrum), s vhodně pojatou připomínkou pohnuté historie, za jednu z mála realizovatelných a přitom k historickému kontextu důstojných konverzí, zabráňujících dalšímu chátrání tohoto rozlehlého, hodnotného a dlouhá léta neprávem přehlíženého souboru. Citlivě zrekonstruovaný a udržovaný areál s jasnou a dlouhodobě vymezenou funkční náplní je v zájmu samotné památkové péče.

Podotýkáme, že ve smyslu ustanovení § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, se k obnově kulturní památky a případným dispozičním úpravám pro potřeby nového využití objektů vyjadřuje, formou závazného stanoviska, příslušný úřad obce s rozšířenou působností, v tomto případě Magistrát města Brna, odbor památkové péče, a to po předchozím písemném vyjádření odborné organizace státní památkové péče. Domníváme se, že vzhledem k původnímu unifikovanému využívání velké části vnitřních prostor jako samostatných vězeňských cel, dílen – robotáren a skladů, a vzhledem k druhotnému charakteru některých vestavěných dělicích příček, lze v rámci stavebních úprav, při zachování stávajících klenebních konstrukcí a dalších hodnotných prvků, uvažovat o možnosti propojování vybraných místností mezi sebou. Takový postup naproti tomu rozhodně nelze zvolit např. u tzv. cel smrti, jež vyžadují z pohledu památkové péče i z důvodů pietních uchování syrové autentické výpovědní hodnoty a vyžadují tedy ryze konzervační přístup. Dalším cenným historickým svědectvím je rovněž amatérská figurální výmalba bývalé kaple Nanebevzetí Panny Marie v duchu socialistického realismu, včetně torza politického hesla na kruchtě, vystihující absurdní a nelidskou povahu totalitního komunistického režimu (kaple sloužila po únoru 1948 k ideologické převýchově vězňů). Předmětem zvýšeného památkového dohledu by měly být také masivní dřevěné dveře do vězeňských cel s vyrytými nápisy internovaných, vzkazy vězňů na zdech, číselníky k zaznamenání počtu vězňů, kukátka do cel, zděné střílnovité pozorovací průzory do dílen - špehárky, repasovatelné široké prkenné podlahy, historické interiérové dlažby, objevená valounová výdlažba v nádvořích, studny, dále četné kované mříže, bodce pod okny, pozdně barokní dveře v kapli, pozdně barokní okenní výplně kaple s typickým středovým

oblounem, výmalba v sakristii a další cenné prvky a detaily, zmíněné však v obdrženém pasportu stavebně – historického průzkumu pouze velmi povšechně, bez podrobnějšího popisu a vyhodnocení (viz s. 63 – 65). Pozornost by měla být dále věnována v podkrovních prostorách situovanému popravišti z období protektorátu (čtyři háky ukotvené na krovovém trámu) a dále nově lokalizovanému popravišti z druhé poloviny čtyřicátých let a počátku padesátých let 20. století (při oknech celý číslo 64 na tzv. ženském dvoře staré káznice). Dle informací ze stavebně – historického průzkumu zároveň nelze vyloučit, že se veřejné popravy oběšením vykonávaly také na nádvoří budovy bývalého zemského trestního soudu Cejl 469/71 (viz s. 27).

Nad nejstarší částí bývalé káznice a věznice se dodnes nacházejí původní pozdně barokní jedlové krovy z doby výstavby, pokácené dle provedené dendrochronologické analýzy v letech 1771 – 1775. Ačkoliv se v kontextu města Brna jedná o velmi hodnotný a především co do rozsahu značně ojedinělý příklad původní barokní tesařské krovové konstrukce s dvěma patry hambálků, navíc v kvalitním tesařském zpracování s celou řadou cenných tesařských detailů (např. ozdobné konzolové profilace v místě rozšíření sloupku v plné vazbě, pečlivě řešené spoje, četné tesařské značky, atd.), v ministerstvem obdrženém stavebně – historickém průzkumu chybí jakýkoliv podrobnější popis, včetně zhodnocení řemeslných detailů i pozdně barokní jedlové konstrukce jakožto celku. Stavebně – historický průzkum v této věci pouze pasivně odkazuje k závěrům stavebně – technického průzkumu objektu bývalé káznice z roku 2013, kde je stav krovu a pálené střešní krytiny sumarizačně vyhodnocen jako havarijný a vzhledem ke konstatované absenci památkové ochrany v celém rozsahu doporučen k likvidaci. V této souvislosti je třeba podotknout, že zmíněný stavebně – technický průzkum objektu probíhal ještě před zahájením řízení o prohlášení areálu za kulturní památku, tedy v době, kdy byla zvažována možnost nástavby historického areálu o dvě až tři nová nadzemní podlaží. Z provedeného vlastního ohledání věci na místě dne 1. 2. 2016 je přitom zřejmé, že na rozdíl od dožilé střešní krytiny se z památkového hlediska velmi hodnotný pozdně barokní krov nachází v mnohem lepší kondici, neboť jeho silné poškození není plošné, ale je lokálního charakteru, soustředěné zejména do oblastí úžlabí a nároží vazeb a zhlaví některých vazných trámů, tedy do míst, kde docházelo k masivnímu dlouhodobému zatékání srážkových vod v důsledku narušené střešní krytiny a klempířských prvků. Tyto poškozené části jsou opravitelné provedením výměn a protéz, jak je ostatně konstatováno v obdrženém stavebně – technickém průzkumu: „[...] Budou provedeny výměny, případně zesílení krokví silně napadených hnilobou a dřevokazným hmyzem. Smyslem tohoto postupu je zajištění funkce základního nosného trojúhelníku plné vazby - tedy krokve / vazný trám - pro bezproblémovou funkci krytiny. Vzhledem k tomu, že až na výjimky se poškození krokví nenachází nad úrovní prvního hambálku, bude plně dostačující provést výměnu silně napadených krokví pouze protézami [...]“. K možnostem obnovy památkově hodnotného krovu Ministerstvo kultury dále uvádí, že prohlášení věci za kulturní památku není pojato jako jednostranné omezení vlastnického práva bez náhrady, protože zákon o státní památkové péči nabízí řadu fakultativních i obligatorních náhrad, vázaných na zachování a údržbu kulturní památky (možnost bezplatných odborných konzultací, čerpání dotací na plánovanou opravu a obnovu, atd.). Výše a způsob náhrad jsou dány povahou věci, zejména též odvisí od výše nákladů, jimiž obnova či údržba kulturní památky překračuje obvyklé náklady. Status kulturní památky nebrání budoucímu citlivému a smysluplnému využití podkroví.

V záležitosti architektonicky nejmladší historizující úřední, bytové a obslužní budovy Bratislavská 249/68 z roku 1903 sdělujeme, že se jedná o objekt, který je v rámci posuzovaného areálu bývalé káznice a věznice jeho nedílnou historickou, pamětní a stavební součástí. Budova s převýšeným ústředním rizalitem a nižšími bočními křídly z urbanistického

a hmotového hlediska úspěšně dotvořila vývojový mezistav, vzniklý v roce 1833 přístavbou zadní dvojice navzájem protilehlých vyběhajících křídel. Postupně rozšiřovaný areál tak teprve na počátku 20. století získal svoji definitivní historickou podobu na způsob uzavřeného městského bloku, reagujícího ve shodě s uliční čarou na vzniklou činžovní zástavbu při dnešní ulici Bratislavská. I přes utilitární purizaci historizujícího průčelí (ke zjednodušení architektonického tvarosloví však došlo u všech uličních fasád souboru – tedy včetně staré káznice), z něhož je autenticky dochována pouze profilovaná korunní římsa, kamenný sokl, spodní kamenná část slohově ztvárněného vstupního portálu, štuková úprava levého krajního komínového tělesa a část dvorních fasád, se ústřední rizalit dotčené úřední budovy dodnes výrazným způsobem pohledově a městotvorně uplatňuje v přilehlých ulicích. V jednoduše řešeném a dobře adaptovatelném interiéru patří k nejhodnotnějším prvkům kovové zábradlí s florálním motivem, historizující keramická dlažba a původní dvoukřídlové rámové výplně dveří. Podotýkáme, že dopravní dostupnost jednotlivých vnitřních dvorů staré káznice lze v budoucnu řešit např. znovuzřízením věcného břemene pro průchod a průjezd k vnitřním křídlům areálu skrze rozlehlý dvůr objektu Cejl 469/71 a dodnes existující klenuté vjezdy staré káznice. Posouzení možnosti případného probourání nových vchodů či průjezdů v postranních křídlech objektu z roku 1903 není předmětem tohoto řízení (viz ustanovení § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého se k obnově kulturní památky vyjadřuje formou závazného stanoviska příslušný úřad obce s rozšířenou působností, v tomto případě Magistrát města Brna, odbor památkové péče, a to po předchozím písemném vyjádření odborné organizace státní památkové péče).

Předmětem řízení vedeného podle § 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, bylo především zjišťování té skutečnosti, zda dotčený soubor má nebo nemá znaky kulturní památky podle § 2 citovaného zákona č. 20/1987 Sb. Ministerstvo kultury k tomu dále uvádí, že motivace k podání návrhu může být obecně prakticky jakákoliv, neboť důležitá je pouze ta skutečnost, zda pro prohlášení za kulturní památku je dán či nikoliv příslušný zákonný důvod. Proto je námitka proti pozdnímu shledání památkových hodnot souboru irelevantní (tzv. reidentifikace kulturních památek navíc pouze aktualizovala Národním památkovým ústavem shromážděné informace ke stávajícím kulturním památkám evidovaným v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky). Ministerstvo kultury si v daném řízení vyžádalo v souladu s platnou legislativou všechny potřebné podklady a odborná vyjádření, která téměř ve shodě poukazují na nadregionální význam bývalého vězeňského komplexu, jehož interiéry byly dlouhá desetiletí skryty jak odborné tak široké veřejnosti. Je třeba dodat, že historický význam souboru z pohledu dějin vězeňství (1784 – 1956) a především ve vztahu k mapování a upomínání zločinů nacismu a komunismu se neustále prohlubuje v návaznosti na nová archivní zjištění historiků, kteří se zabývají dějinami totalitních režimů 20. století. O architektonických a urbanistických hodnotách pak svědčí mimo jiné prestižní zařazení rozlehlého areálu mezi nejhodnotnější stavby města Brna 19. století v knize Brněnská architektura 1815 – 1915 od renomovaného historika architektury prof. Pavla Zatloukala (Brno 2006): „Starší rozlehlý objekt, který v letech 1778 - 1786 sloužil jako sirotčinec, byl poprvé klasicistně přestavěn již v roce 1784 (autorem a provádějícím stavitelem současně byl Valentin Stiebock). Radikální přestavba spojená s přístavbou křídla, které linii hlavního průčelí vyrovnalo se stavební čarou okolní zástavby na Cejlu, proběhla však až v letech 1843 - 1846. Stavitel Josef Jakob ji uskutečnil na základě návrhu architekta zemského stavebního ředitelství Seiferta. Devastační úpravy 2. poloviny 20. století sice do značné míry setřely subtilnost původních detailů, Seifertova základní idea je nicméně nadále čitelná: kubické hmoty průčelní fronty (3 + 15 + 3), traktované mělkými postranními rizality, stále zatěžuje masivně profilovaná korunní římsa. Roli ústředního akcentu pak plní osový portál, za nímž je trojčlenný průjezd vymezen kanelovanými dórskými sloupy - jeden z řady příkladů užití

charakteristického prvku dobové brněnské stavební kultury. Architektonický aparát byl redukován na minimum. Charakteristické pojetí kasárenského stylu pozdního klasicismu architekt nicméně právě za pomoci mocné korunní římsy posouval na práh raně neorenesančních aspirací. Za zmínku snad stojí i skutečnost, že spokojenost zemských stavů s jeho podílem na přestavbě „zemské robotárny“ byla tak vysoká, že mu hned v prvním roce vynesla zvláštní pochvalu spojenou s odměnou. V roce 1868 uskutečnil částečnou přestavbu Moritz Kellner von Brünnheim.“

Na základě vyhodnocení shromážděných podkladů Ministerstvo kultury vydalo rozkladem napadené rozhodnutí č.j. MK 41516/2016 OPP ze dne 27. 6. 2016, kterým se předmětný areál prohlašuje za kulturní památku dle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb. Ministerstvo kultury v odůvodnění napadeného rozhodnutí mj. uvedlo následující:

„Po vyhodnocení výše uvedeného jednotlivě i ve vzájemných souvislostech dospělo Ministerstvo kultury k následujícímu závěru: Rozlehlý, postupně rostlý, ve svém půdorysném jádru pozdně barokní areál bývalé káznice a věznice, vymezený ulicemi Cejl, Soudní a Bratislavská, se nachází v dynamicky se rozvíjícím širším historickém centru města Brna, v tradiční blokové zástavbě z přelomu 19. a 20. století, jejíž dlouho zanedbávaný stavební fond je v současnosti plošně revitalizován a upravován. O výstavbě nejstarší a v interiérech dodnes velmi autenticky dochované části káznice na starobylém brněnském předměstí Cejl bylo rozhodnuto dvorským dekretem v roce 1770. K realizaci novostavby s ústřední kaplí Nanebevzetí Panny Marie a s racionálním rozdělením stavby na mužské a ženské oddělení, která je zároveň hodnotnou ukázkou stavitelství veřejných budov na konci 18. století a cenným hmotným příspěvkem k dějinám vězeňství, tak docházelo v době, kdy ještě velká část tehdejších věznic a nápravných zařízení nevznikala systematicky tzv. „na zelené louce“, ale nejruznějšími přestavbami starších objektů, většinou dosloužilých středověkých hradů, zrušených vojenských pevností a následně také sekularizovaných klášterů. Ani umístění nové káznice s pracovními dílnami – robotárnami do živě se vyvíjejícího předměstského prostředí protoindustriálního Brna jistě nebylo náhodné. Teprve v průběhu 19. a počátkem 20. století byl dotčený areál z urbanistického a architektonického hlediska dotvořen do podoby dnešního uceleného městského bloku s reprezentativním řešením pohledově exponovaných průčelí do dnešních ulic Cejl a Bratislavská.

Právě monumentálně koncipované podlouhlé průčelí do ulice Cejl (Cejl 469/71, autorem stavitel a průkopník památkové péče Josef Seifert; *1808 - †1857) s charakteristickým osovým trojčlenným portálem (srov. s Försterovým – Arnoldovým portálem Chlapeckého biskupského semináře z let 1857 – 1859, Veveří 462/15, Brno) s průjezdem lemovaným dvěma páry dórských sloupů, s postranními rizality a nápadně vyloženou konzolovou korunní římsou, představuje dodnes, i přes pozdější zjednodušení fasády, jednu ze stěžejních architektonických dominant širšího centra města Brna. Objekt je z památkového hlediska nejenom hodnotnou typologickou ukázkou soudní budovy z období krátce po polovině 19. století, ale také cenným reprezentantem brněnského pozdního klasicismu s prvními ohlasy rané neorenesance (srov. s Fröhlichovou architekturou Městského dvora z let 1853 - 1855, Šilingrovo náměstí 265/2, Brno). Po urbanistické stránce zároveň dotčená stavba vhodným způsobem začlenila a zarovнала od uliční čáry ustoupený blok staré káznice s okolní jednotnou linií ulicové zástavby. Vedle výše zmíněných hodnot architektonických a urbanistických dále nelze opomenout význam historický, neboť objekt bývalého zemského trestního soudu je také důležitým památným místem moderních dějin 20. století. V jeho zdech se konaly jak poválečné retribuční procesy (zasedání mimořádných lidových soudů), tak následné poučovací vypořádávání se s nepohodlnými představiteli a jednotlivci z řad tehdejší nekomunistické části společnosti. Z architektonického,

urbanistického i historického hlediska je dotčená soudní budova, stejně jako historizující dostavba úředního, bytového a obslužného objektu z roku 1903 (Bratislavská 249/68), zcela nedílnou a logickou součástí historického areálu bývalé káznice a věznice (podrobněji viz výše).

Z hlediska památkové péče a zachování jedinečného historického svědectví o zločinech nacismu a komunismu patří mezi stěžejní hodnoty souboru zejména tzv. cely smrti, amatérská figurální výmalba bývalé kaple Nanebevzetí Panny Marie v duchu socialistického realismu, včetně torza politického hesla na kruchtě (kaple sloužila po únoru 1948 k ideologické převýchově vězňů). Předmětem zvýšeného památkového zájmu by měly být také masivní dřevěné dveře do vězeňských cel s vyrytými nápisy internovaných, vzkazy vězňů na zdech, číselníky k zaznamenání počtu vězňů, kukátka do cel, zděné střílnovité pozorovací průzory do dílen - špehýrky, historické konstrukce pozdně barokních jedlových krovů, repasovatelné široké prkenné podlahy, historické interiérové dlažby, objevená valounová výdlažba v nádvořích, studny, dále četné kované mříže, bodce pod okny, pozdně barokní dveře v kapli, pozdně barokní okenní výplně kaple s typickým středovým oblounem, výmalba v sakristii a další cenné prvky a detaily. Pozornost by měla být dále věnována v podkrovních prostorách situovanému popravišti z období protektorátu (čtyři háky ukotvené na krovovém trámu) a dále nově lokalizovanému popravišti z druhé poloviny čtyřicátých let a počátku padesátých let 20. století (při oknech cely číslo 64 na tzv. ženském dvoře staré káznice). Kromě dnes anonymních, pozapomenutých, nebo méně známých hrdinů prošly zdi této věznice v pohnutých dobách nesvobody také mnohé veřejně známé osobnosti (např. Ferenc Kazinczy, Ferenc Verseghe, Petr Bezruč, Radola Gajda, Peter Demetz, Petr Křivka – zde popraven, Jan Křížan – zde popraven, Leopold Doležal – zde popraven, Jaromír Vrba – zde popraven, Jan Alois Zahradníček, Zdeněk Rotrekl, Václav Renč, Zdeněk Kessler a další).

Ačkoliv Ministerstvu kultury nepřísluší posuzovat budoucí využití bývalé věznice a káznice, a není to ani předmětem tohoto řízení, považujeme Statutárním městem Brnem plánované zpřístupnění dotčeného souboru široké veřejnosti a připravovanou rekonstrukci zchátralých pozdně barokních, klasicistních a historizujících objektů ke kulturním, společenským, tvůrčím a osvětovým účelům (tzv. Kreativní centrum), s vhodně pojatou připomínkou pohnuté historie, za jednu z mála realizovatelných a přitom k historickému kontextu důstojných konverzí, zabraňujících dalšímu chátrání tohoto rozlehlého, hodnotného a dlouhá léta neprávem přehlíženého souboru. Citlivě zrekonstruovaný a udržovaný areál s jasnou a dlouhodobě vymezenou funkční náplní je v zájmu samotné památkové péče. V této souvislosti uvádíme, že vzhledem k původnímu unifikovanému využívání velké části vnitřních prostor jako samostatných vězeňských cel, dílen – robotáren a skladů, a vzhledem k druhotnému charakteru některých vestavěných dělicích příček, lze v rámci stavebních úprav, při zachování stávajících klenebních konstrukcí a dalších hodnotných prvků, uvažovat o možnosti propojování vybraných místností mezi sebou (podrobněji viz výše). Dále dotčeným účastníkům řízení sdělujeme, že prohlášení věci za kulturní památku není pojato jako jednostranné omezení vlastnického práva bez náhrady, protože zákon o státní památkové péči nabízí řadu fakultativních i obligatorních náhrad, vázaných na zachování a údržbu kulturní památky (možnost bezplatných odborných konzultací, čerpání dotací na plánovanou opravu a obnovu, atd.). Výše a způsob náhrad jsou dány povahou věci, zejména též odvisí od výše nákladů, jimiž obnova či údržba kulturní památky překračuje obvyklé náklady.

Pro své hodnoty historické, architektonické a urbanistické dotčený areál bývalé káznice a věznice s kaplí Nanebevzetí Panny Marie, s pozemky p.č. 1 a p.č. 2/1, vše

k.ú. Zábrdovice, Cejl 469/71 (budova bývalého zemského trestního soudu), Soudní 469/2, Bratislavská 249/68, okres Brno - město, Jihomoravský kraj, splňuje podmínky ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona 20/1987 Sb. pro prohlášení věci za kulturní památku.“

Výše citované rozhodnutí Ministerstva kultury bylo dne 12. 7. 2016 doručeno podatelům včas podaného rozkladu ze dne 27. 7. 2016, kterým se domáhá zrušení tohoto rozhodnutí a vrácení věci Ministerstvu k novému projednání, případně aby bylo napadené rozhodnutí změněno tak, že se předmětný areál prohlašuje za kulturní památku dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. Rozklad obsahuje následující odůvodnění:

„Závěry Ministerstva kultury při odůvodnění památkové ochrany v podstatě přejímají argumentaci obsaženou v návrhu Národního památkového ústavu. Krajský úřad Jihomoravského kraje se vyjádřil sdělením ze dne 20. 1. 2016, č. j. JMK 7444/2016, přestože ohledání věci na místě bylo provedeno až dne 1. 2. 2016. Tyto souvislosti navozují dojem, že o prohlášení předmětných budov bylo de facto rozhodnuto již před zahájením řízení.“

„V části popisující pozdně barokní krovy je rozhodnutí vnitřně rozporné. Rozhodnutí na jednu stranu zpochybňuje obsah stavebně - historického průzkumu („chybí jakýkoliv podrobnější popis, včetně zhodnocení řemeslných detailů i pozdně barokní jedlové konstrukce jako celku“) i závěr o havarijním stavu krovu, jak jej popisuje stavebně - technický průzkum z roku 2013, na druhou stranu ze stavebně - technického průzkumu cituje na podporu svého závěru, že poškození je pouze lokálního charakteru. Dle sdělení autora stavebně - technického průzkumu je z tohoto průzkumu však citováno chybně. Potřeba pouhého lokálního vyspravení se vázala toliko k sanačním pracím zabraňujícím dalšímu chátrání objektu a zajištění jeho bezpečnosti, nikoliv k celkové záchraně a zpřístupnění Káznice. Pro tyto účely je nutné udělat generální opravu krovu, který je navíc, dle sdělení autora tehdejšího dendrologického posouzení, dnes ještě v daleko horším stavu, než v době vypracování posudku. K odstranění tohoto rozporu by měla být vypracována buď aktualizace stavebně - technického průzkumu, nebo znalecký posudek, který by rozdílne závěry ministerstva z vlastního ohledání krovu dne 1. 2. 2016 a předložených písemností a znalostí stavu rozsoudil. Město Brno proto opětovně navrhuje - aniž by tím zpochybňovalo samotný fakt zpamátčení – aby se v původní podobě zachovala jen určitá menší část krovů, které by byly zachovány (generálně opraveny) v původní podobě, a zbytek by se upravitel potřebám budoucího využití Káznice. Tím by byla zachována původní historická podoba Káznice a současně by bylo možné půdní prostory využít, neboť v současných prostorových dispozicích by i po nákladné opravě nebylo prakticky možné předmětné prostory využít.“

„Rozhodnutí ministerstva nebere dále náležitě v potaz fakticky chybějící dostupnost vnitřních dvorů káznice v průběhu případných sanačních a stavebních prací. Odkaz na možnost zřízení věcného břemene k průchodu a průjezdu dle občanskoprávních předpisů je nepatřičný – zřízení služebnosti závisí na dobré vůli druhého účastníka řízení (vlastníka budovy Cejl 71 / Soudní 2) a tedy na budoucí nejisté události. Vlastník sousední budovy využívá plochu dvora mezi oběma budovami jako parkoviště a jistě není v jeho zájmu snižovat (na úkor zřízení průjezdu pro město Brno) jeho kapacitu a užitelnost plochy. Odkaz na možnost probourání nových vchodů či průjezdů nepřipustně předjímá obsah závazného stanoviska Odboru památkové péče Magistrátu města Brna, které ještě nebylo vydáno.“

„Přestože prohlášení věci za kulturní památku je deklarováno jako omezení vlastnického práva za náhradu, ve skutečnosti je náhrada v podstatě marginální (bezplatné odborné konzultace Národního památkového ústavu jsou poskytovány ve veřejném zájmu na ochranu památky, nikoliv v zájmu vlastníka; výše dotací jsou vzhledem k předpokládaným nákladům zanedbatelné, dotace jsou fakultativní, zde by navíc eventuální dotaci mělo

poskytovat město Brno de facto samo sobě; daňové úlevy jsou rovněž zanedbatelné a veřejnoprávní korporace se netýkají) a nijak neřeší okamžité náklady spojené s tzv. obnovou kulturní památky. Rozsah předmětných nemovitostí v podstatě znemožňuje financovat jejich komplexní a systematickou obnovu, pokud budou prohlášeny za kulturní památku v takovém rozsahu, jak je uvedeno ve výroku napadeného rozhodnutí. Tím, jak od začátku upozorňujeme, může dojít k paradoxní situaci, kdy bude objekt zpamátčen, avšak vlastníkově znemožní jeho smysluplné užívání a bude tedy trvale pro veřejnost uzavřen.“

„Domnívám se, že Ministerstvo kultury ve svém rozhodnutí dostatečně nezvážilo proporcionalitu omezení konkrétního vlastnického práva ve prospěch veřejného zájmu, i proto ještě znova navrhuji, zda by nebylo po zohlednění výše uvedených námitek vhodné prohlásit objekt za památku podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. tak, aby byla jasně deklarována a zafixována historická hodnota objektu, ale zároveň bylo dbáno na to, aby bylo vlastníkově umožněno jej při vynaložení přijatelných finančních prostředků zpřístupnit a využívat. S ohledem na shora uvedené skutečnosti navrhuji, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí ve věci.“

V souladu s § 152 správního řádu bylo přezkoumáno rozkladem napadené rozhodnutí Ministerstva kultury, jakož i řízení, které rozhodnutí předcházelo, a to zejména s přihlédnutím k námitkám v rozkladu uvedeným.

Úvodem konstatuji, že z rozkladu a z předchozích podání jeho podatele vyplývá, že předmětem jeho sporu s Ministerstvem kultury není, zda má být areál prohlášen za kulturní památku, nýbrž zda tak má být učiněno z důvodů uvedených v ustanovení písm. a) nebo v ustanovení písm. b) § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. s tím, že první variantu preferuje Ministerstvo kultury a druhou podatel rozkladu. Právě toto zákonné vymezení důvodu pro prohlášení za kulturní památku je v nyní řešeném případě klíčové, neboť bude základním východiskem pro příslušný orgán státní památkové péče při vydávání závazných stanovisek dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. ve věci zamýšlené rekonstrukce a adaptace tohoto dlouhodobě chátrajícího areálu pro účely veřejně prospěšného multikulturního komunitního zařízení s názvem Kreativní centrum Brno. Ostatně z tohoto důvodu je jednou z alternativ petitu rozkladu návrh, aby bylo napadené rozhodnutí změněno tak, že se předmětný areál prohlašuje za kulturní památku dle písm. b) a nikoliv dle písm. a) § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. Vedle tohoto zákonného určení je v rozhodnutí o prohlášení za kulturní památku východiskem pro příslušný orgán státní památkové péče při vydávání závazných stanovisek dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. vždy rovněž vyjmenování cenných částí a prvků prohlašované věci, neboť tyto jsou nositeli památkových hodnot věci s tím, že ostatní nevyjmenované části nejsou při vydávání závazného stanoviska relevantní. Důvodem je i to, že za kulturní památku lze prohlásit pouze celou věc a nikoliv jen její část. Součástí kulturní památky proto bývají rovněž méně hodnotné nebo zcela nehodnotné části věci.

S ohledem na obsah podaného rozkladu jsem se proto zabýval hodnocením, zda areál vykazuje památkové hodnoty dle písm. a) nebo dle písm. b) § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. a dále určením cenných částí a prvků areálu, které jsou nositeli jeho památkových hodnot, jež je nutno zachovat.

Na základě posouzení obsahu správního spisu jsem dospěl k závěru, že areál vykazuje jednoznačně památkové hodnoty vymezené v § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. s tím, že památkové hodnoty naplňující definici § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb. se v rámci areálu nevyskytují v takové intenzitě, aby toto zákonné ustanovení mohlo být uvedeno ve výroku rozhodnutí o prohlášení areálu za kulturní památku. Z tohoto důvodu jsem proto rozhodl o změně rozkladem napadeného rozhodnutí tak, jak je uvedeno ve výroku

tohoto mého rozhodnutí o rozkladu. K tomuto závěru jsem dospěl na základě následujících zjištění a hodnotících úvah:

Mám za to, že památkové hodnoty předmětného areálu vyplývají z jeho původní funkce káznice a věznice. Věznice byla zřízena na základě dvorského dekretu ze dne 4. 8. 1770, jenž prikazoval vybudovat zemskou káznici pro celou Moravu. Výstavba probíhala v letech 1772 až 1776 dle projektu, jenž byl řešen zcela v souladu s dobovou vzorníkovou literaturou. Této funkci areál sloužil v letech 1784 až 1956. Zdůrazňuji, že tato primární funkce měla určující vliv i na další postupný architektonický vývoj areálu a zcela logicky pak i na vznik nejvýznamnější a rozhodující památkové hodnoty areálu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb., tj. vztahu areálu k historickým událostem, které se zde odehrály a osobnostem, které zde byly vězněny. Areál tedy svému účelu sloužil v době habsburské monarchie, v období první republiky, v průběhu nacistické okupace, v době poválečného retribučního soudnictví a konečně v době nejkrutějšího stalinistického období komunistické diktatury až do roku 1956 s tím, že poté areál sloužil až do roku 2007 jako depozitář Moravského zemského archivu. Areál je význačný tím, že kromě dnes anonymních, pozapomenutých, nebo méně známých hrdinů prošly zdi této věznice také mnohé veřejně známé osobnosti dějin. Namátkou lze zmínit následující osobnosti:

Uherští Jakobíni: Ferenz Kazinczy (1759 – 1831) - uherský spisovatel, překladatel, novinář, kulturní organizátor, účastník jakobínského povstání v Uhrách. Vězněn od 23. 1. 1796 do 22. 6. 1799; Ferenc Verseghy (1757 – 1822) známá osobnost maďarského osvícenství, překladatel, estetik, hudební vědec, básník a jazykovědec, byl stoupencem osvícenského klasicismu. Vězněn od dubna 1798 do 28. 8. 1803; Mihály Landerer (1760 – 1807) - známý uherský tiskař, vězněn 5 let do 11. 11. 1800. Další významnou skupinou vězňů byli v roce 1822 italští povstalci, tzv. karbonáři a v roce 1847 polští povstalci. Ve věznici na Cejlu byl vězněn v roce 1916 básník Petr Bezruč (1867 – 1958). Generál Radola Gajda (1892 – 1948) byl 6 měsíců vězněn za účast na Židenickém puči. Peter Demetz (1922) německy píšící česko-židovský překladatel a spisovatel byl vězněn v době nacistické okupace. Odbojáři Květoslav Kolařík a Alois Zavadil byli dne 12. 3. 1945 oběšeni na popravčích hácích na krovech. V poválečných letech byli na Cejlu vězněni a popraveni mnozí představitelé nacistické moci, členové Gestapa, konfidenti a kolaboranti. Následně byli na Cejlu vězněni a popraveni za protistátní činnost v letech 1948 – 1956, např. protikomunistický odbojář major František Boháč (1914 – 1951) popraven 14. 6. 1951. Dále členové protikomunistické odbojové organizace Hory Hostýnské Antonín Daněk (1927 – 1950) popraven 14. 10. 1950 a Karel Daněk (1923 – 1950) popraven 14. 10. 1950; Zdeněk Kessler (1926 - 2003) první předseda Ústavního soudu České republiky, vězněn v letech 1953 – 1960 za organizování činnosti bývalých členů Čs. strany národně socialistické. Petr Křivka (1897 - 1951) - významný účastník protinacistického i protikomunistického odporu. Za války se proslavil odvážným útekem z Kounicových kolejí. Po válce působil v ostraze prezidenta Beneše, později se zapojil do odboje proti komunistickému režimu. Popraven 21. 7. 1951. Jan Křížan (1915 - 1951) otec bývalého poradce Václava Havla a scénaristy a spisovatele Jiřího Křížana. Uvězněn za neúspěšný pokus uniknout na Západ, popraven 14. 6. 1951. Rudolf Pohl (1912 – 1951) odsouzen za přípravu teroru a diverze, nedovolené držení zbraně a vysílačky, shromažďování zbraní, rozšiřování letáků, popraven 14. 6. 1951. Jaromír Vrba (1920 – 1950) partyzán, hrdina československého protinacistického i protikomunistického odboje (Hory Hostýnské), popraven 19. 12. 1950. Posledním popraveným na Cejlu byl dne 30. 8. 1952 Leopold Doležal (1913 – 1952), který spolupracoval s odbojovou skupinou Majerová a spol. Na Cejlu byli v letech 1948 - 1956 vězněni významní představitelé české katolické poezie. Např. ve vykonstruovaném procesu proti katolické inteligenci (tzv. Zelená internacionála) v dubnu 1952 vynesena rozsudek smrti pro Josefa Kepku, šest rozsudků na doživotí, jeden

rozsudek na 25 let, dále ztráty veškerého jmění a všech čestných práv občanských u všech odsouzených. Jan Alois Zahradníček (1905 - 1960) básník, novinář, překladatel, v červenci 1952 byl odsouzen k 13 letům vězení, vykonaným též na Cejlu, a to ve vykonstruovaném procesu s uměle sestavenou protistátní skupinou, v níž byli mj. Josef Knap, František Křelina, Bedřich Fučík, Václav Prokůpek, Zdeněk Kalista, Ladislav Kuncíř. V období svého věznění vytvořil mj. básně s názvem Čtyři léta. Na Cejlu byl vězněn též Zdeněk Rotrekl (1920 – 2013) básník, spisovatel, kritik, scénárista, nositel Řádu T. G. Masaryka III. třídy. Ve vykonstruovaném tajném procesu s brněnskými vysokoškolskými funkcionáři byl dne 17. 11. 1949 odsouzen k trestu smrti, změněnému později na doživotní vězení. Václav Renč (1911 – 1973) básník, dramatik, překladatel, představitel spirituálního proudu české literatury tzv. katolické moderny, v procesu se Zelenou internacionálou odsouzen na 25 let vězení. Vedle těchto význačných osobností bylo na Cejlu vězněno a popraveno mnoho dalších aktivních účastníků protikomunistického odboje a rovněž osob odsouzených ve vykonstruovaných procesech za domnělou protistátní činnost.

Právě touto výjimečnou hodnotou spočívající ve vztahu areálu k historickým událostem a osobnostem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. areál vyniká mezi ostatními památkami a odlišuje se od nich. Z architektonického hlediska nelze upřít areálu jeho určité hodnoty, avšak zde jsou pouze materiálním nositelem a hmotnou připomínkou vztahu areálu k historickým událostem a osobnostem. Příslušný orgán státní památkové péče při vydávání závazného stanoviska dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. by tak měl brát především zřetel na skutečnost, že zachovat pro budoucí generace v plném rozsahu je především nezbytné to, co činí areál z výše uvedených důvodů památkově cenným. Proto je nezbytné v rozhodnutí o prohlášení za kulturní památku vyjmenovat cenné části a prvky prohlašované věci, neboť tyto jsou nositeli památkových hodnot věci s tím, že ostatní nevyjmenované části nejsou při vydávání závazného stanoviska relevantní. Ohledně nyní řešeného areálu podotýkám, že existuje jistě mnoho objektů např. s dochovanými pozdně barokními krovky, avšak v tomto případě je z hlediska památkové péče nutno zachovat materiální nositele jedinečného historického svědectví, a to především o zločinech nacismu a komunismu ve vztahu k výše uvedeným významným osobnostem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. Těmito nositeli památkových hodnot jsou zejména tzv. cely smrti, korekce, amatérská figurální výmalba bývalé kaple Nanebevzetí Panny Marie v duchu socialistického realismu, včetně torza politického hesla na kruchtě (kaple sloužila po únoru 1948 k ideologické převýchově vězněných), pozdně barokní dveře v kapli a pozdně barokní okenní výplně kaple s typickým středovým obloukem, podkrovní popraviště z období protektorátu se čtyřmi háky ukotvenými na krovovém trámu, kde byli dne 12. 3. 1945 oběšeni odbojáři Alois Zavadil a Květoslav Kolařík, a dále nově lokalizované popraviště z druhé poloviny čtyřicátých let a počátku padesátých let 20. století (při oknech cely číslo 64 na tzv. ženském dvoře staré káznice). Nenaruší-li to zásadním způsobem výstavbu a zřízení Kreativního centra, měly by být pokud možno dochovány, vždy alespoň jako jeden příklad, další cenné prvky a autentické detaily (dřevěné dveře s vyrytými nápisy internovaných, vzkazy vězňů na zdech, číselníky k zaznamenání počtu vězněných, kukátka do cel, zděné střílnovité pozorovací průzory do dílen - špehárky, studna, bodce pod okny, kované mříže a alespoň z malé části široké prkenné podlahy, historické interiérové dlažby a valounová výdlažba v nádvořích).

Dodávám, že při vydávání závazného stanoviska dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. musí příslušný orgán též přihlédnout o okolnosti, že Kreativní centrum Brno bude využívat podkroví budov areálu. K tomu uvádím, že byt jsou z hlediska vztahu k významným historickým osobnostem a událostem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. v rámci krovů nejvýznačnější výše uvedené popravčí háky ukotvené na krovovém trámu,

kteře je nezbytné zachovat, bylo by též vhodné zachovat v areálu (po provedení nezbytných oprav) úsek pozdně barokních tesařských krovů, a to alespoň v rozsahu budovy podél Soudní ulice, neboť zde se střecha s těmito krovky pohledově uplatňuje z veřejného uličního prostoru. Takto bude možné i pro budoucí generace zachovat původní podobu barokních krovů alespoň v tomto jednom křídle (desítky metrů dlouhém). V ostatních křídlech může být umožněna výměna krovu, aby byl prostor lépe využitelný pro provoz a ekonomiku budoucího centra. V těchto ostatních křídlech by však bylo vhodné vyjmout a vhodným způsobem veřejně vystavit alespoň ty nejlépe dochované příklady částí ležatých a středových sloupků, které jsou zdobeny jednoduchým architektonickým členěním (profilované patky a hlavice) a případně další hodnotné typické dílčí prvky pozdně barokní tesařské práce.

Při vydávání závazného stanoviska dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. musí příslušný orgán též přihlédnout k nutnosti zajistit dopravní obslužnost areálu, tj. umožnit zřítit nový vjezd do dvorů areálu, neboť dosavadní vjezd z ulice Cejl je ve vlastnictví jiného subjektu, nehledě na to, že svými rozměry neumožňuje průjezd větších nákladních vozidel. Nelze ani předpokládat, že bude soudem umožněno zřízení služebnosti umožňující používat tento dosavadní vjezd, když areál ve vlastnictví podatele rozkladu přiléhá též k ulici Soudní a Bratislavská a lze tedy na jiných místech vybudovat nový vjezd. Zde přichází v úvahu památkově citlivé zřízení nového vjezdu průrazem v prostoru nejmladšího (památkově nejméně hodnotného) křídla areálu přiléhajícího k ulici Bratislavské, aby do areálu mohla zajíždět auta, včetně nákladních. Dále pro využití prostor káznice pro kancelářské účely a zasedací místnosti musí být umožněn posun či vybourání příček mezi vytipovanými celami vhodnými pro tyto účely a jejich vzájemné propojení, a to pokud možno při zachování stávajících klenebních konstrukcí a dalších hodnotných prvků. Samozřejmě nikoliv v případě tzv. cel smrti a dalších výše uvedených částí areálu, které jsou nejvýznamnějšími nositeli památkových hodnot dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. Dále pro využití prostor káznice pro studia a ateliery by mělo být umožněno citlivé zvětšení okenních otvorů, převážně v místech, která se pohledově neuplatňují z uličního prostoru. Konečně pak pro využití areálu jako pracovního místa s celodenním provozem, a z důvodu energetické náročnosti a s ohledem na ekonomiku projektu by mělo být umožněno památkově ohleduplné řešení zateplení fasády, střechy a oken objektů v areálu, a to vzhledem k tomu, že fasády již nejsou původní.

Netřeba připomínat, že prvořadým cílem státní památkové péče je zachování shora uvedených památkových hodnot areálu pro budoucí generace. Podmínkou pro jejich zachování však je, že areál nalezne nové smysluplné využití a nebude tak docházet k dalšímu chátrání opuštěného areálu. Proto příslušný orgán státní památkové péče (Odbor památkové péče Magistrátu města Brna) z hlediska své pravomoci při vydávání závazných stanovisek dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. nesmí klást zbytečné a nepřiměřené překážky vlastníkovvi areálu - Statutárnímu městu Brno při rekonstrukci a adaptaci areálu pro účely veřejně prospěšného Kreativního centra Brno, které má sloužit jako centrum podpory tvůrčích profesí (design, herní průmysl, audiovizuální průmysl, architektura, výtvarné umění, literatura aj.) poskytnutím soukromých pracovních prostor (studia, ateliery, inkubační programy podpory podnikání), ale i prostor přístupných široké veřejnosti (multifunkční sál, dílny, filmová kancelář, komunitní zahrada, kavárna, prostory pro činnost neziskových organizací, coworkingová kancelář, obchody, expozice o historii místa a vězněných osobnostech) a tím tak pozvednout tamní deprivovanou část města Brna – sociálně vyloučenou lokalitu v oblasti ulice Cejl (tzv. Bronx). Toto nové využití areálu podle mého soudu přispěje k záchraně areálu a k uchování jeho památkových hodnot dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb.

Z výše uvedeného zřetelně vyplývá, že z hlediska sociálně-ekonomického, kulturního a společenského je dán jednoznačný veřejný zájem na rekonstrukci a adaptaci areálu pro účely shora popsaného veřejně prospěšného multikulturního komunitního centra. Nejde tedy o střet veřejného zájmu na ochraně kulturního dědictví se zájmy čistě soukromými (komerčními), nýbrž jde o vzájemně prospěšnou synergii vícero veřejných zájmů, kdy rekonstrukce a adaptace chátrajícího a nevyužitého areálu přispěje nejen k záchraně jeho památkových hodnot (což je ve veřejném zájmu na ochraně kulturního dědictví), ale zároveň tato nová veřejně prospěšná funkce areálu povede k všestrannému zlepšení sociálních a kulturních podmínek této deprivované části města Brna, což ve výsledku alespoň částečně přispěje i ke zlepšení neuspokojivé ekonomické situace tamního obyvatelstva. Právě tyto široké celospolečenské dopady by měl mít příslušný orgán státní památkové péče na zřeteli při vydávání závazného stanoviska.

S ohledem na ustálenou judikaturu správních soudů konstatuji, že památková ochrana není na překážku rekonstrukci objektu ani odstraňování stavebních závad. K běžné údržbě objektu provozně-technického charakteru není zapotřebí závazného stanoviska orgánu památkové péče podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. Dodávám, že dokonce i školy a nemocnice běžně fungují v objektech, které jsou kulturními památkami, a to při současném dodržování všech hygienických, technických a bezpečnostních norem, které se týkají provozu v oblasti školství a zdravotnictví, jež jsou v určitých parametrech přísnější než normy, které se vztahují na objekty sloužící k bydlení, poskytování ubytovacích služeb, pohostinství, apod. Dodávám, že ani v případě rozsáhlejších stavebních úprav či rekonstrukce není třeba mít obavy z možného neflexibilního, necitlivého či přehnaně přísného postupu orgánu státní památkové péče (zde Magistrát města Brna, odbor památkové péče) a odborné organizace státní památkové péče (zde NPÚ, ú.o.p. v Brně). V této souvislosti připomínám, že z ustálené soudní judikatury vyplývá, že příslušný orgán státní památkové péče nesmí při svém rozhodování dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. postupovat tak, aby zbytečným stanovováním finančně či technicky nesplnitelných požadavků bránil vlastníkům v citlivé rekonstrukci a konverzi jednotlivých objektů areálu a tyto objekty tak mohly být plně využívány a nechátraly a mohly tak být zachovány pro budoucí generace, což je v tomto případě prvořadým cílem státní památkové péče. Tyto závěry vyplývají mj. z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu tak, jak byly vyjádřeny např. v jeho rozhodnutích č.j. 7 As 188/2012-25 ze dne 13. 3. 2013 a č.j. 7 As 43/2009-52 ze dne 13. 8. 2009. Nejvyšší správní soud setrvale odmítá v oblasti památkové ochrany neproporcionální praxi orgánů státní památkové péče při vydávání závazných stanovisek, tj. že správní orgán musí při vydávání závazných stanovisek na úseku státní památkové péče vždy velmi pečlivě vážit, zda omezení vlastnického práva, kterým je i závazné stanovení toho, jakým způsobem vlastník památkově chráněné nemovitosti smí, či naopak nesmí, tuto nemovitost opravit, upravit či přebudovat, je proporcionální veřejnému zájmu na zachování památkové hodnoty dané nemovitosti či lokality, v níž se nachází. Test proporcionality v užším smyslu může v určitých případech vést k tomu, že zájem na zachování původních prvků kulturní památky bude muset ustoupit jiným zájmům, například nebude-li bez stavebních úprav (dostaveb, přístaveb, změny prostorových dispozic, změny sanitárních a dalších rozvodů, nahrazení původních poškozených prvků stavby replikami aj.) nemovitá kulturní památka provozovatelná. Lze tedy shrnout, že je prvořadým zájmem státní památkové péče, aby kulturní památka našla smysluplné využití tak, aby nezůstala bez využití a předešlo se tomu, aby jako opuštěná chátrala či dokonce zanikla. Závazná stanoviska proto nesmí klást zbytečné a bezdůvodné překážky pro nezbytné stavební úpravy, které umožní smysluplné využití kulturní památky při zachování jejích památkových hodnot.

Výše uvedené závěry vyplývající z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu tedy svědčí o tom, že při citlivě zvoleném proporcionálním postupu orgánu státní památkové

péče při vydávání závazného stanoviska dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. lze účinně eliminovat negativní dopady památkové ochrany do majetkových práv vlastníků kulturních památek, a to do takové míry, že v rozkladu vyjádřené obavy z možného budoucího postupu orgánů státní památkové péče nemohou být relevantním důvodem pro neprohlášení staveb za kulturní památku. Bude tedy nutno dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb. dospět ke kompromisní podobě projektu rekonstrukce a adaptace, která bude pokud možno co nejlépe vyhovovat požadavkům státní památkové péče, ale zároveň nebude pro vlastníka finančně nedostupná nebo technicky nerealizovatelná. Není v zájmu státní památkové péče, aby přehnaně přísnými a rigidními požadavky bylo fakticky zabráněno nezbytné rekonstrukci areálu. Právě v tomto konkrétním případě lze důvodně očekávat, že bude nalezen nezbytný kompromis ve vztahu k případně konkurujícímu veřejnému zájmu na ochraně kulturního dědictví v souvislosti s rekonstrukcí areálu. Shora zmíněný kompromis je dosažitelný o to víc, že jedinými partnery pro jeho dosažení budou Statutární město Brno a Magistrát města Brna, odbor památkové péče. Závěrem znovu zdůrazňuji, že základním vodítkem pro orgán státní památkové péče, který vydává závazné stanovisko, musí být rozhodnutí o prohlášení areálu za kulturní památku, a to ve znění tohoto mého rozhodnutí o rozkladu.

K projednání podaného rozkladu byla svolána ustavená rozkladová komise, která věc komplexně posoudila a na základě výše uvedeného mně navrhla rozhodnout tak, jak je uvedeno ve výroku.

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí je podle § 91 odst. 1 a § 152 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, konečné a n e l z e se proti němu dále odvolat.

otisk úředního razítka

Mgr. Daniel Herman, v. r.
ministr kultury

Za správnost vyhotovení:
JUDr. Petr Strupek, v. r.

Statutární město Brno, Dominikánské nám. 196/1, 602 00 Brno

R.C.P.R. - Reality, s.r.o., Vrázova 1567/13, 616 00 Brno

Na vědomí obdrží: Ministerstvo kultury, OPP/O, zde

Národní památkový ústav, generální ředitelství, Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1

Národní památkový ústav, ú.o.p. v Brně, nám. Svobody 8, 601 54 Brno

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor památkové péče, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno

Magistrát města Brna, odbor památkové péče, Husova 12, 601 67 Brno